

oud nieuws

Uitgegeven door de historische vereniging van Krimpen aan de Lek 'Crempene'

Nr.18, mei 2019

Beste Crempenaren,

Als u deze nieuwsbrief ontvangt is de zomerperiode al aangebroken of in ieder geval nabij. Maar dat wil niet zeggen dat er voor ons bestuur een rustperiode ontstaat. Er zijn nogal wat zaken die aandacht vragen. Ik noem er een paar. De voorbereiding van de Open Monumenten Dag en de excursie in september. De realisatie van het Historisch Ontmoetings Punt (HOP) in samenwerking met de bibliotheek en het streekarchief. Het schrijven en uitgeven van een boekje over de geschiedenis van de ijsclub Thialf. En dan is er nog de uitwerking van het idee om te komen tot een samenwerking of misschien wel een fusie van de Werkgroep Archeologie Nederlek (WAN) met soortgelijke werkgroepen in de Krimpenerwaard. Het zal u, in geschiedenis geïnteresseerde leden, niet ontgaan zijn dat ook dit jaar weer de nodige gebeurtenissen uit het verleden worden herdacht, ik noem er enkele. In mei was het 400 jaar geleden dat de Nationale Synode in Dordrecht, die eenheid moest brengen in de leer van de Protestantse Kerk, werd afgesloten en dat na een dubieus proces Johan van Oldenbarnevelt werd terechtgesteld.

In juni is het 100 jaar geleden dat er in Versailles het vredesverdrag werd ondertekend van de eerste wereldoorlog en dat, naar dat men tegenwoordig meent, de kiem in zich droeg van de volgende wereldoorlog. Ook 100 jaar geleden kwam de wetgeving tot stand die het algemeen kiesrecht, dus ook voor vrouwen, vastlegde. Bij deze laatste gebeurtenis zagen wij aanleiding om in deze Oud Nieuws de schijnwerper te richten op de geschiedenis van ons gemeentebestuur in deze 100 jaar.

Veel leesplezier toegewenst.

Namens het bestuur,

Voorzitter Hans Dekker

100 jaar Algemeen Kiesrecht

met gemeenteraadsverkiezingen in Krimpen aan de Lek 1919-1984

door Elsa Moerkerken

In 2019 vieren we dat het 100 jaar geleden is dat algemeen kiesrecht werd ingevoerd, eerst voor mannen (1917) en daarna voor vrouwen (1919). In de afgelopen decennia is de leeftijd waarop kiesgerechtigden voor het eerst mochten stemmen geleidelijk omlaag gegaan. Verder kregen in de loop der tijd Nederlanders in het buitenland, gedetineerden en personen die onder curatele waren gesteld het recht om te stemmen. Tot slot kregen inwoners van Caribisch Nederland in 2010 kiesrecht voor verkiezingen van het Europees Parlement en de Tweede Kamer.

Kiesrecht

Het begon in 1848, toen koning Willem II aan de liberaal J.R. Thorbecke vroeg een nieuwe grondwet te schrijven met meer inspraak voor het volk. Tot dan toe mochten alleen Nederlandse mannen van 23 jaar en ouder stemmen, mits zij bemiddeld en goed opgeleid waren en een bepaald bedrag aan loon of pensioen ontvingen, examens hadden gehaald of een bedrag aan belasting of huur per jaar betaalden (censuskiesrecht, 1,8 % van de Nederlandse bevolking). In 1879 ontstond er een beweging voor uitbreiding van het kiesrecht. In Amsterdam werd een vereniging opgericht 'Vereniging Algemeen Kies- en Stemrecht' die kiesrecht

wilde voor iedereen. Onder druk van de kiesrechtbeweging werd in 1887 de kieswet aangepast. De eis van belasting betalen ging omlaag en meer mannen mochten stemmen (6,6%). In 1896 kwam er weer een nieuwe Kieswet, geschreven door de liberale minister S. van Houten van Binnenlandse Zaken. Weer meer mannen mochten stemmen (11,6%). Tussen 1911 en 1916 demonstreerden veel Nederlanders voor algemeen kiesrecht voor mannen en vrouwen. De socialist P.J. Troelstra wilde een vuist maken en ging met aanhang, 20.000 mensen, op dinsdag 19 september 1911 naar Den Haag (Roode Dinsdag).

In 1917 was het dan zover. Onder leiding van premier P. Cort v.d. Linden werd een compromis gesloten met de politieke partijen. De christelijke partijen waren tot dan toe tegen het vrouwenkiesrecht geweest. In ruil voor uitbreiding van het kiesrecht ging de overheid aan christelijke scholen subsidie verstrekken. Bij de grondwetswijziging van 12 december 1917 werd het passief kiesrecht voor zowel vrouwen als mannen ingevoerd. Maar het actief kiesrecht werd alleen opengesteld voor mannen van 25 jaar en ouder. Er mocht toen door 22,9% van de Nederlandse bevolking worden gestemd. Deze grondwetsherziening van 1917 was een belangrijk moment in onze parlementaire geschiedenis.

Na de verkiezingen van 1918, toen voor het eerst alle Nederlandse mannen mochten stemmen, zocht men zich op de zwart-witte stembiljetten suf naar het zwarte stipje. Daarom besloot het Centraal Stembureau in november 1918 het stipje voortaan rood te laten maken. Deze nieuwe kleur geldt sinds de verkiezingen van 1922.

Net na WOI werden de verkiezingen gehouden volgens een nieuw kiesstelsel. Door dit nieuwe kiesstelsel van evenredige vertegenwoordiging was het opeens erg belangrijk dat politieke partijen zich gingen ‘verkopen’ aan de kiezer. De verkiezingsaffiches werden kleine kunstwerken.

Vrouwenkiesrecht

In 1883 wilde arts en feministe Aletta Jacobs zich op de kieslijst van Amsterdam laten zetten, zodat zij ook kon stemmen bij verkiezingen. Dit verzoek werd door het college van B&W afgewezen. Jacobs' beroep bij de rechter werd ook afgewezen, hetgeen in cassatie werd bevestigd door de Hoge Raad.

In Nederland volgde een strijd voor vrouwenkiesrecht die door vrouwen en mannen gevoerd werd.

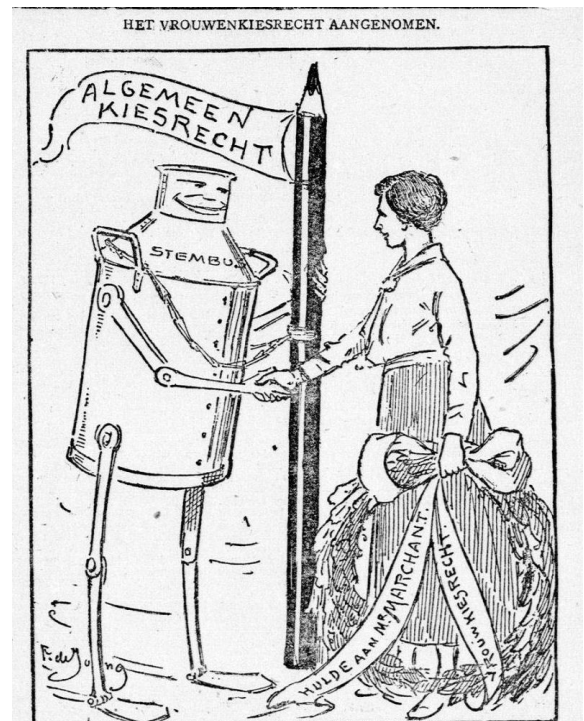
Vrouwen hadden vanaf 1917 wel passief kiesrecht en konden gekozen worden door mannen. Op 17

september 1918 werd Suze Groeneweg (SDAP) als eerste vrouw in de Tweede Kamer gekozen. Alle kranten schreven over haar en ze kreeg zelfs een eigen toilet in het Kamergebouw, want er waren alleen heren-wc's.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1919 werden, door stemmen van mannelijke kiezers, 88 vrouwen verkozen tot raadslid. Er waren toen in Nederland meer dan 10.000 raadsleden. Het aantal vrouwen bedroeg dus nog geen 1%.

In september 1918 diende het vrijzinnigdemocratische kamerlid H. Marchant een initiatiefwet in tot instelling van actief kiesrecht voor vrouwen. Een grote meerderheid in de Tweede Kamer (64) stemde voor en 10 tegen. De kieswet werd in 1919 herschreven: “In artikel 1 van de kieswet vervalle het woord ‘mannelijk’ in artikel 9 vervalle het woord ‘mannelijk’ en in artikel 54 wordt voor het woord ‘mannen’ gelezen ‘personen’.” De wet-Marchant trad in werking op 1 januari 1920 en vanaf dat moment kende Nederland algemeen kiesrecht en 46,3% van de Nederlanders mocht toen stemmen. Bij de Tweede Kamerverkiezingen van 1922 konden voor het eerst alle vrouwen in Nederland gebruik maken van het actieve kiesrecht. Maar het algemeen kiesrecht gold niet voor alle vrouwen in het Nederlands koninkrijk. Vrouwen in Indonesië kregen pas in 1945 kiesrecht en vrouwen in de Nederlandse Antillen en Suriname in 1948.

Na de invoering van het algemeen kiesrecht voor vrouwen heeft het lang geduurd voordat het aantal vrouwelijke raadsleden boven de 5% uit kwam. In 1962 bedroeg het aantal vrouwelijke raadsleden nog slechts 4%. Op dit moment is slechts ca. 28% van de gemeenteraadsleden vrouw. In Krimpen aan de Lek duurde het tot 1970 voordat het eerste vrouwelijke raadslid in de gemeenteraad kwam.

De Stembus: Jullie overwinning maakt het kiesrecht eindelijk Algemeen.

De gemeenteraadsverkiezingen in Krimpen aan de Lek

Bij de raadsverkiezingen in 1919 waren het uitsluitend nog mannen die stemden. Er werden 7 raadsleden gekozen: B. Boogaardt, K.G. Smit, J. Drapers, P. v.d. Linde, C. v.d. Linden, C. Vermeer en A. Pek. Burgemeester L.A. van Haaften was jarenlang burgemeester en secretaris tegelijk. De gemeente telde in 1923 meer dan 3000 inwoners, waardoor het aantal raadsleden bij de verkiezing van 7 naar 11 ging. De nieuwe raadsleden waren L. van Duivendijk, T. v.d. Weiden en L. Schutter. De wethouders werden B. Boogaardt en J.A. Groenevelt. Regelmatig waren er wijzigingen. A. Pek nam in 1923 ontslag uit de raad wegens verandering van werkkring. In 1926 had raadslid C. v.d. Linden bedankt en in zijn plaats werd J. Verkerk benoemd.

In 1928 kwam er een nieuwe burgemeester, G.J. van Oordt.

In 1929 werd de heer Verheij geïnstalleerd als raadslid voor de heer C. Vermeer, die naar Ouderkerk aan den IJssel vertrok.

Er waren weinig wijzigingen bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1931.

Een nieuw raadslid was de heer P. Buitelaar. Tot wethouders werden benoemd W. Mijnlief

(Gemeentebelang) en P. v.d. Linden (AR). Tot raadslid Ant. Dogterom Dzn. (Gemeentebelang) i.p.v. de

overleden B. Boogaardt. In 1932 overleed wethouder P. v.d. Linden (AR) op 69 jarige leeftijd.

Het centraal stembureau benoemde A. Vermeer (AR) tot raadslid. In de raadsvergadering werd C. Roest (AR) gekozen tot wethouder met 7 stemmen (2 blanco).

Datum	kiezers	opkomst	SDAP	AR	SGP	Lokale	CHU
17-6-1931	1595	92,9%	419	404	110	510	
26-6-1935	1623	92,1%	582	278	228	357	
14-6-1939	1739	92,7%	645	283	147	318	154

De gemeenteraad van 1935 bestond uit de raadsleden P. Buitelaar, L. van Duijvendijk, P. Liedorp, A. Koen, A. Groeneveld Jzn., J.C. Groeneveld, C. Roest, C.W. van Cappellen, L. Schutter, Ant. Dogterom en W. Mijnlief. Burgemeester was de heer G.J. van Oordt en gemeentesecretaris de heer A. van der Meer.

De Tweede Kamerverkiezingen van 26 mei 1937 waren reguliere verkiezingen. De winnaar was de RKSP, maar de grootste stijger was de ARP van Colijn. Dat de NSB van Mussert als nieuwkomer vier zetels behaalde, leek een groot succes. Het waren de eerste verkiezingen sinds de invoering van de verplichte waarborgsom voor politieke partijen en de verhoging van de kiesdrempel. Daarom daalde het aantal deelnemende partijen in 1937 fors. Verschillende partijen verdwenen hierdoor uit de kamer.

In 1939 verzocht Krimpen aan den IJssel de minister van Binnenlandse Zaken om over te gaan tot samenvoeging met Krimpen aan de Lek. Gedeputeerde Staten hadden de zaak onderzocht en de beide gemeentebesturen opdracht gegeven maatregelen te nemen voor het uitschrijven van verkiezingen van de voor deze procedure voorgeschreven dubbele raad, die voor 1 juli rapport moest uit brengen. In verband hiermee had de burgemeester de gemeenteraad op zaterdagmiddag in spoedvergadering bijeen geroepen.

De verkiezingen op 14-6-1939 gingen in Krimpen aan de Lek gewoon door. Uitslag: Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SDAP) 41,69% 645 stemmen (5 zetels), Gemeente Belang 20,56% 318 stemmen (3 zetels), Anti-Revolutionaire Partij (AR) 18,29% 283 stemmen (2 zetels), Christelijk-Historische Unie (CHU) 9,95% 154 stemmen (1 zetel), Staatkundig Gereformeerde Partij (SGP) 9,5% 147 stemmen (1 zetel). Op een zaterdagmorgen in februari 1940 was er weer een spoedvergadering. Nu was er vreugde in het gemeentehuis en de vlag wapperde. Er was een ministerieel besluit binnengekomen dat de gemeente haar zelfstandigheid mocht behouden. Burgemeester Van Oordt werd voor 6 jaar herbenoemd. De raadsvergadering werd geschorst, omdat voor het gemeentehuis een aubade werd gegeven door muziekvereniging Crescendo en ook gymnastiekvereniging Sparta met verenigingsvaandel was aanwezig.

Gezamenlijk raad 1939: P. Eerland, B. Ooms, Hagendorp, P. van Namen, F. Alblas, J. Slingerland, K. Bouter, P.A. Halewijn, J. den Hater, W. Roest, J.C. Hagen, P. de Groot, secr. J. Visser, J. Vermeer, M. Verhoeff, A. Dogterom, P. den Buitelaar, J. Brand, P. Liedorp, J. van Vliet, L. van Duijvendijk, mevr. Van Oordt, burgemeester G.J. van Oordt en wethouder

In de oorlogsperiode zijn er geen gemeenteraadsverkiezingen geweest. In oktober 1945 werd er een tijdelijke gemeenteraad benoemd.

In 1946 wordt de leeftijd om te mogen stemmen verlaagd naar 23 jaar

De PvdA werd in 1946 opgericht. In Krimpen aan de Lek was A. Dekker de 1e voorzitter, B.A. Verwaal secretaris en mej. T. Kortland penningmeesteresse (notulen PvdA 8-3-1946). Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 26 juli 1946 deden 4 partijen mee. De AR, CHU en SGP deden mee met één lijst, de Samenwerkende Christelijke Partijen. Er kwamen 3 partijen in de raad, de PvdA met 5 zetels, de Samenwerkende Christelijke Partijen met 5 zetels en Gemeente Belang (lijst Boogaardt) met 1 zetel. De CPN behaalde geen zetel.

Op 22 juni 1949 stonden dezelfde partijen weer op de lijst en werd de zetelverdeling ook hetzelfde.

v. l. n. r.: J.C. Hagen, W. Verhoeff, G.v.d. Berg, W. Roest, J.C. Groeneveld, J. Visser (gem.secretaris, A. van Duijvendijk, burgemeester G.J. van Oordt, H.v.d. Velde, J. van Vliet, M. Liedorp en B. Boogaardt. Staande P. Liedorp en G. Krijgsman

De laatste vergadering in het oude gemeentehuis aan de Dorpsstraat 35 werd in 1951 gehouden. Het pand was in 1937 al verouderd en verpauperd. (zie Oud Nieuws nr.14, januari 2018)

Ze verhuisden naar het gemeentehuis Dorpsstraat 7, het voormalige woonhuis van Boogaardt. De opening van het nieuwe gemeentehuis vond plaats op 16 juli 1951.

Personen 1e rij van l. naar r.: G. v.d. Berg, J.C. Hagen, A. Dekker, J.C. Sillevs (vert. v.d. Comm. der koningin Z-H), burgemeester G.J. van Oordt, M. Liedorp, J.C. Groeneveld, W. Roest.
2e rij: M. Verhoeff, B. Boogaardt, J. v. Vliet, A. van Duijvendijk, J. Visser (gem. secretaris) en H. v.d. Velde

In 1952 overleed burgemeester Van Oordt. De nieuwe burgemeester R. Meijers (PvdA) werd op 16 december benoemd.

In 1953 ging de SGP uit de lijst van de Samenwerkende Christelijke Partijen, omdat ze het niet eens waren over de zetelverdeling.

1956 Tweede Kamer verkiezingen

Bij deze verkiezingen waren er meer zetels te verdelen. De Tweede Kamer bestond niet meer uit 100, maar uit 150 zetels.

Datum	kiezers	opkomst	PvdA	PCG	SGP	Overige
27-5-1953	2101	90,24%	49,84%	28,11%	10,28%	11,76%
28-5-1958	2276	93,27%	43,78%	29,55%		26,67%
30-5-1962	2397	93,24%	47,65%	19,51%	9,22%	23,62%

De gemeenteraadsverkiezing van 28 mei 1958 had een bijzondere uitslag. “Waarom hij wel en ik niet?” was de kop van een krantenartikel (Trouw, 29-7-1958). De heer A. van Duijvendijk, eerst PvdA, nu lijstaanvoerder van de Vrije Krimpense Groep viel door loting buiten de raad. Hij kreeg genoeg stemmen, maar het lot hield hem buiten de raad. De Gemeentewet en de Kieswet stonden namelijk niet toe dat zwagers tegelijkertijd lid van de gemeenteraad waren. In dat geval moest er een loting plaatsvinden. Zo gebeurde het in de vergadering van 14 juli 1958. De heer J. den Hartog, zwager van de heer van Duijvendijk, stond 4e op lijst van de PvdA, maar hij kwam - dankzij de loting - wél in de raad en de heer Van Duijvendijk niet. Laatstgenoemde had nog bij Gedeputeerde Staten om vernietiging van het besluit gevraagd, maar hiertoe werd niet besloten.

Het aantal uitgebrachte stemmen op 28 mei 1958: totaal 2122, PvdA 929, Pr. Chr. Groep 627, Gemeente Belang 202, Vrije Krimpense Groep 364.

In 1965 wordt de leeftijd om te mogen stemmen verder verlaagd naar 21 jaar

In hetzelfde jaar treedt de nieuwe burgemeester aan: de heer A. van Dienst (PvdA).

Nadat de regeringspartijen PvdA en (in mindere mate) KVP al bij de Statenverkiezingen flink hadden verloren, zette die trend zich bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1 juni 1966 voort. De PvdA verloor 6,0% ten opzicht van de raadsverkiezingen van 1962. De landelijk opkomst was 93,4% (er was nog opkomstplicht).

Burgemeester Van Dienst in 1976

In Krimpen aan de Lek werd een hertelling gehouden en deze kwam zelfs in behandeling bij de Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland voor een definitieve beslissing. Er was namelijk onenigheid ontstaan over één uitgebrachte stem.

Omstreden stem levert partij zetel winst (Trouw 24-8-1966)

Door het hokje voor de naam van de heer Cramer stonden enkele verticale rode streepjes. De Kieswet schrijft voor dat het witte stipje in dat hokje rood gemaakt moet worden. Met een loep is het stembiljet bestudeerd om te ontdekken of de rode strepen tot in het witte stipje kwamen. De volgende beslissingen werden genomen over het onduidelijk ingevulde stembiljet: volgens het stembureau ongeldig (2 stemmen tegen 1), volgens het hoofdstembureau geldig (3 stemmen tegen 2) en volgens de gemeenteraad ongeldig (6 stemmen tegen 5). Tegen die beslissing ging de groep Gemeentebelang in beroep bij Gedeputeerde Staten. Voor de vierde maal werd er een beslissing genomen over één uitgebrachte stem bij de raadsverkiezing in Krimpen aan de Lek. Gedeputeerd Staten van Zuid-Holland besloten deze stem geldig te verklaren. Hierdoor kreeg de groep Gemeentebelang 2 zetels. Bij ongeldigheid zou deze zetel naar de Protestants Christelijke Groep zijn gegaan, die nu met 2 zetels in de raad vertegenwoordigd was. Definitieve uitslag: PvdA 6 zetels, Gemeente Belang 2 zetels, CHU 1 zetel, AR 1 zetel, SGP 1 zetel. De wethouders worden H. v.d. Velde (PvdA) en W. Roest (AR).

Het vermelden waard is Jan Pronk, die van 1966 tot 1971 voorzitter van de PvdA, afdeling Krimpen aan de Lek was. Bij de Tweede Kamerverkiezingen van 1971 werd hij lid van het parlement. Van 1989-1998 Minister voor OSW en van 1998-2002 Minister van VROM.

Tussen 1918 en 1970 waren alle kiesgerechtigden verplicht om te verschijnen op het stembureau

Of mensen ook echt een stem uitbrachten, kon door het stemgeheim niet worden gecontroleerd. Sinds 1922 waren kiesgerechtigden niet meer verplicht om een stem uit te brengen (stemplicht), maar wel om op het stembureau te verschijnen (opkomstplicht).

Bij de raadsverkiezingen van 3 juni 1970 waren er enkele belangrijke trends. Voor het eerst namen in veel gemeenten combinaties van de drie christelijke partijen deel. Dit was een eerste stap naar vorming van het CDA. Ook een opvallende punt was de lage opkomst ten gevolge van de afschaffing van de opkomstplicht (67,2 %). In Krimpen aan de Lek kwam voor het eerst een vrouw in de gemeenteraad, Leni de Jager-Brouwer (PvdA). Zij werd hartelijk welkom geheten door de voorzitter. Hij sprak de hoop uit dat zij zich niet vreemd zou voelen en zeker niet in het gezelschap van tien mannelijke collega raadsleden, maar dat zij met hen een goed team zou vormen. Ter ondersteuning kreeg zij een boeket bloemen (raadsnotulen 1-9-1970). Overige raadsleden: J. Lagerwaard, N. van Krimpen, W.H. Ströpke en L. v.d. Meer (PvdA), mr L.J. de Jong (VVD), J.A. v.d. Plassche en J. Zeeman (D66), W.M. Boon (CHU), J.W. de Gier (AR) en A.W. Brand (SGP).

1972 De kiesleeftijd wordt opnieuw verder verlaagd van 21 naar 18 jaar

Alle Nederlanders van 18 jaar en ouder mogen Tweede Kamerleden, Statenleden en Raadsleden kiezen. Alles rond de verkiezingen is geregeld in de Kieswet. De wijze waarop de verkiezingen plaatsvinden, noemen we het kiesstelsel.

1972 was een droevig jaar voor de gemeenteraad in Krimpen aan de Lek. Wethouder J. Lagerwaard overleed aan de gevolgen van een aanrijding. De nieuwe wethouder werd de heer L. v.d. Meer. Later dat jaar overleed ook wethouder J.W. de Gier. Nel van Halewijn (D66), nog maar 4 maanden raadslid, (zij verving de heer Van de Plassche) werd op 29 jarige leeftijd benoemd tot wethouder. Zij was de eerste vrouwelijke wethouder in Krimpen aan de Lek.

De raadsverkiezingen van 29 mei 1974 waren een eerste 'testcase' voor het een jaar eerder aangetreden kabinet-Den Uyl. PvdA en PPR deden het daarbij goed, maar D66 werd bijna weggevaagd. Verlies was er ook voor de christelijke partijen, waarvan KVP en ARP tot de regeringspartijen behoorden en de CHU tot de oppositie. Het verlies van de drie

Wethouder Van Halewijn

christendemocratische partijen versterkte de wens om tot vorming van een nieuwe christendemocratische partij te komen.

In Krimpen aan de Lek gingen de D66-ers Van Halewijn en Zeeman los van de landelijke politiek en gingen door als Werkgroep Krimpen. Ze behaalden 3 zetels. De christelijke partijen deden mee onder één lijst, de PCG en behaalde slechts 1 zetel.

Nel van Halewijn vertelt: 'Er werd een felle campagne gevoerd. Het CDA ging met geluidsauto's door het dorp, de Werkgroep Krimpen ging er op de fiets achteraan met vlaggetjes. De vlaggetjes werden door het hele dorp neergezet, maar werden er ook weer uitgetrokken door andere partijen'.

Na de telling op 29 mei 1974 werd een hertelling aangevraagd door de PCG. Er was een minimaal verschil. Het hing voor 2 partijen op een paar stemmen voor één zetel, de Werkgroep Krimpen of de PCG. De PCG had 2 zetels, evenveel als de Werkgroep. De hertelling, een paar dagen later, duurde tot diep in de nacht. Uiteindelijk kreeg de Werkgroep Krimpen de 3e zetel door de reststemmen. De Werkgroep was na de hertelling in aantal stemmen vooruitgegaan, terwijl de PCG verlies had geleden en een zetel minder kreeg, dus 1.

In de gemeenteraad van 1974 kwamen 3 vrouwen:

Nel van Halewijn (Werkgroep Krimpen), Leni Hoekstra-Hoogewerf (Werkgroep Krimpen) en Leni de Jager- Brouwer (PvdA).

Bij de verkiezingen van 31 mei 1978 was het CDA landelijk de grote winnaar. De PvdA, die bij de Statenverkiezingen van maart al had verloren, ging verder terug. Ook regeringspartij VVD verloor terrein, terwijl D66 licht won. Gezien de

moeilijke economische situatie was de uitkomst van de formatie van 1977 (geen tweede kabinet-Den Uyl, maar een kabinet-Van Agt van het CDA en de VVD) verrassend. De opkomst was weer iets hoger dan vier jaar daarvoor, namelijk 73,7%. In Krimpen aan de Lek was de opkomst 80,5% en de 13 zetels werden verdeeld over 5 partijen.

In 1979 vond de opening van een nieuw bestuurscentrum aan de Dorpsstraat 20 plaats, aan de overzijde van het gemeentehuis.

Krimpen a.d. Lek				
	Raad 78	Raad 74	Raad 78	Raad 78
	perc.	zetels	zetels	perc.
Opkomst	80,5	13	11	73,7
PvdA	39,0	5	4	39,3
Werkgr	20,1	3	3	23,3
VVD	13,7	2	2	14,3
SGP	9,2	1	1	8,9
CDA	18,0	2	1	14,2
Overigen	—	—	—	0,5

Het college bestond uit de wethouders Dik den Ouden en Nel van Halewijn en burgemeester Van Dienst, gemeentesecretaris Van Rooy. Het college, periode 1978-1982.

De verkiezingen van 2 juni 1982 werden gehouden kort na de val van het tweede kabinet-Van Agt. De Statenverkiezingen van maart dat jaar waren dramatisch verlopen voor regeringspartij PvdA. Bij deze verkiezingen herstelde die partij zich, waardoor er weer enig optimisme bestond voor de Tweede Kamerverkiezingen die voor september 1982 stonden gepland. Dat optimisme zou inderdaad bewaarheid worden, maar hoewel de PvdA de grootste fractie werd, kwam er een CDA-VVD-kabinet. De opkomst van de gemeenteraadsverkiezing landelijk was 68,3%. In Krimpen aan de Lek werden 3 vrouwen gekozen, t.w. A. Hartog-Liedorp (PvdA), W. Pols-van der Spruit (VVD) en

M.I. De Wit-Rotmeijer (Werkgroep Krimpen). Mevrouw W. Pols-van der Spruit werd wethouder.

In 1982 nam Burgermeester van Dienst afscheid en burgemeester Bandell werd als waarnemend burgemeester geïnstalleerd.

In 1984 mochten 38.000 mensen vanwege de herindeling gaan stemmen in Zuid-Holland. Twaalf gemeenten werden omgevormd tot 5 gemeenten rondom Rotterdam. In de Krimpenerwaard werden Ouderkerk aan den IJssel en Gouderak samengevoegd tot de gemeente Ouderkerk. Ammerstol en Berkenwoude kwamen bij de gemeente Bergambacht. Vlist, Stolwijk en Haastrecht gingen samen verder onder de naam gemeente Vlist en Lekkerkerk en Krimpen aan de Lek vormden samen de gemeente Nederlek.

Hoofdstembureau 1984 mevr. Nobel-van Vuren en waarnemend burgemeester Bandell

1984 gemeenschappelijke raadsvergadering. v.l.n.r. dhr J. Zantman, dhr R. Versteeg, mevr. Nobel-van Vuren (Lekkerkerk), burgemeester Bandell, mevr. W. Pols- Spruit en dhr D. den Ouden (Krimpen aan de Lek)

In Nederlek ontstond uit de Werkgroep Krimpen een nieuwe lokale partij, Werkgroep'84, die zich op het standpunt stelde dat de gemeentelijke politiek anders is dan de landelijke.

Tot slot

De gemeente Nederlek startte in 1985 met een nieuwe burgemeester, de heer Van't Laar (PvdA) en 3 wethouders, mevr. A. Hartog,-Liedorp (PvdA) Krimpen aan de Lek, de heer J.C. de Jong (CDA) en de heer A. Stoppenburg (VVD), beiden uit Lekkerkerk. Zetelverdeling: PvdA 5 zetels, VVD 4 zetels, CDA 3 zetels, SGP 2 zetels en Werkgroep'84 1 zetel. Ook toen werd een hertelling aangevraagd, nu door Werkgroep'84, maar deze bracht geen verandering in de zetelverdeling.

Bronnen: Parlement.com, Website Kiesraad, CBS, Tweede Kamer, Streekarchief Midden Holland
Gesproken met: oud-raadslid Marja de Wit en oud-raadslid en oud-wethouder Nel van Halewijn

Mededelingen:

- In de Dertienhuizen staat in de hal een vitrinekast, waarin foto's te zien zijn. In het onderste gedeelte staan archeologische vondsten van de WAN.
- Op de fotowand van de bibliotheek in het Cultuurhuis zijn foto's van Krimpen aan de Lek te zien.
- Iedere 1^e vrijdagmiddag van de maand zijn we in de bibliotheek aanwezig. Heeft u vragen of een leuk verhaal, kom dan een keertje langs.
- **14 september** Open monumentendag en opening Historisch Ontmoetingspunt (HOP) in de bibliotheek in het Cultuurhuis.
- **21 september** excursie Hellevoetssluis
- De najaarsledenvergadering wordt gehouden op **19 of 21 november**.

COLOFON

Oud Nieuws wordt uitgegeven door de historische vereniging van Krimpen aan de Lek 'Crempene'
Redactie en opmaak: Gijs en Elsa Moerkerken
Correctoren: Jan Kees Wepster, Bert van den Herik
Secretariaat: Buitenweg 8
2931AC Krimpen aan de Lek
Tel: 0180-522465
e-mail: crempene@telfort.nl
website:
www.historischeverenigingcrempene.nl
facebook: www.facebook.com/historischeverenigingcrempene

Heeft u de contributie over 2019 al betaald?

Bankrekeningnr: NL11RABO0335776221 t.n.v. Historische Vereniging Crempene